

ĐỀ XUẤT TIÊU CHÍ CHẤT LƯỢNG CÁN BỘ QUẢN LÝ CƠ SỞ GIÁO DỤC TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TRONG BỐI CẢNH ĐỔI MỚI GIÁO DỤC

Phạm Quang Trung¹, Trần Hữu Hoan^{2*}

Tóm tắt. Bài viết đề cập đến việc xây dựng tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục trung học phổ thông, tập trung làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn để đề xuất tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục trung học phổ thông. Từ đó, đề xuất dự thảo tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục trung học phổ thông. Cán bộ quản lý trong bài viết đề cập đến hiệu trưởng, phó hiệu trưởng cơ sở giáo dục trung học phổ thông.

Từ khóa: Tiêu chí chất lượng, cán bộ quản lý, cơ sở giáo dục, trung học phổ thông.

1. Đặt vấn đề

Hiệu trưởng cơ sở giáo dục trung học phổ thông là người đứng đầu người đứng đầu nhà trường có vai trò quan trọng nhất trong quá trình thiết lập chủ trương, định hướng phát triển nhà trường, quản lý chương trình giáo dục nhà trường, tổ chức các hoạt động giáo dục, dạy học, quản lý và thúc đẩy các hoạt động khác tạo sự thành công cho nhà trường. Quản lý nhà trường nói chung, cơ sở giáo dục phổ thông nói riêng trong giai đoạn hiện nay là việc tổ chức điều hành các hoạt động giáo dục đào tạo nhằm giáo dục, đào tạo những con người đáp ứng được các yêu cầu của thị trường lao động và nghề nghiệp cũng như cuộc sống, có khả năng hòa nhập và cạnh tranh quốc tế. Yêu cầu phát triển nhà trường trong thời kỳ mới đòi hỏi hiệu trưởng những yêu cầu về hiểu biết, phẩm chất và năng lực hành động trong các lĩnh vực: tạo lập tương lai; lãnh đạo, quản lý hoạt động học và dạy; tự nâng cao năng lực bản thân và kết hợp với những người khác; đảm bảo tính chịu trách nhiệm về các công việc được giao và tăng cường phát triển cộng đồng thông qua các mối quan hệ gắn kết. Xác định tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục, một phần là cơ sở để đánh giá thực thi nhiệm vụ, hiệu quả công việc của cán bộ quản lý, trong bài viết này tập trung vào đội ngũ hiệu trưởng, phó hiệu trưởng cơ sở giáo dục trung học phổ thông.

2. Cơ sở xây dựng tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục phổ thông

Với mục đích đề xuất hệ thống tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý (hiệu trưởng, phó hiệu trưởng) cơ sở giáo dục trung học phổ thông cần dựa vào các căn cứ pháp lý, cơ sở lý luận và thực tiễn: 1) Yêu cầu thực tiễn của bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay; 2) Vị trí, vai trò của hiệu trưởng;

Ngày nhận bài: 15/05/2019. Ngày nhận đăng: 10/06/2019.

^{1,2}Học viện Quản lý Giáo dục; e-mail: *hoan63@hotmail.com.

3) Nhiệm vụ, quyền hạn của hiệu trưởng; 4) Bản mô tả công việc của hiệu trưởng cơ sở giáo dục trung học phổ thông; và 5) Thông tư ban hành chuẩn hiệu trưởng cơ sở giáo dục phổ thông.

2.1. Yêu cầu thực tiễn bối cảnh đổi mới giáo dục

Có thể nhận thấy rằng, những vấn đề của thời đại của thế giới và Việt Nam đã tác động mạnh mẽ đến giáo dục, đòi hỏi giáo dục phải thay đổi nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước, phát triển kinh tế - xã hội. Đổi mới giáo dục đang diễn ra trên quy mô toàn cầu với những thay đổi sâu sắc trong giáo dục, từ quan niệm về chất lượng giáo dục, xây dựng nhân cách người học đến cách tổ chức quá trình và hệ thống giáo dục. Sự thay đổi của giáo dục thể hiện ở một số điểm chính sau [3]:

- Nhà trường từ chỗ khép kín chuyển sang mở cửa ra xã hội, đối thoại với xã hội và gắn bó chặt chẽ với nghiên cứu KHCN và ứng dụng.

- Việc dạy học chuyển từ chủ yếu truyền thụ nội dung sang phát triển toàn diện năng lực, phẩm chất của người học.

- Người thầy thay vì chỉ truyền đạt tri thức, chuyển sang là người hướng dẫn, tổ chức hoạt động học tập, hoạt động giáo dục, thu hút người học tham gia tích cực, qua đó từng bước hình thành, phát triển ở người học năng lực tư duy, năng lực hành động, hướng dẫn người học phương pháp học để họ có thể chủ động khám phá, tìm hiểu tiếp thu những tri thức mới, biết vận dụng vào giải quyết các vấn đề của đời sống thực.

- Đầu tư cho giáo dục từ chỗ được xem là phúc lợi xã hội chuyển sang đầu tư cho phát triển. Tăng cường đầu tư có sở vật chất, trang thiết bị dạy học phù hợp hình thức tổ chức dạy học, giáo dục theo hướng hiện đại;

- Điều chỉnh cơ cấu và quy mô, nâng cao trình độ đào tạo đáp ứng các nhu cầu đa dạng của thực tiễn, tăng hiệu quả giáo dục, nhạy bén và thích ứng nhanh với những biến động của nhu cầu nhân lực.

- Đẩy mạnh hợp tác quốc tế, thu hút sự viện trợ, đầu tư tiền vốn và thiết bị cho giáo dục. Coi trọng việc trao đổi, học tập kinh nghiệm phát triển giáo dục của các nước tiên tiến, trước hết là các nước trong khu vực;

- Thực hiện quản lý giáo dục theo hướng phân cấp mạnh mẽ, tăng quyền tự chủ, trách nhiệm cho cơ sở; áp dụng các mô hình quản lý mới trong các nhà trường và cơ sở giáo dục, tăng cường hợp tác công - tư, xã hội hóa giáo dục, đa dạng hóa các loại hình giáo dục.

Đối với giáo dục trung học phổ thông cần có những đổi mới sau [3]: 1) Đổi mới mục tiêu giáo dục THPT, hướng tới phát triển toàn diện về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ và các kỹ năng cơ bản của học sinh nhằm hình thành nhân cách con người Việt Nam XHCN, xây dựng tư cách và trách nhiệm công dân, chuẩn bị cho học sinh tiếp tục học lên hoặc đi vào cuộc sống lao động, tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; 2) Đổi mới căn bản các yếu tố giáo dục (nội dung giáo dục, nội dung dạy học, hình thức, phương pháp giáo dục, kiểm tra - đánh giá kết quả giáo dục, đào tạo. . .); và 3) Đổi mới quản trị trường học, đổi mới cách đầu tư, trang bị, khai thác cơ sở vật chất thiết bị theo hướng hiện đại đáp ứng yêu cầu triển khai các hoạt động dạy học giáo dục theo chương trình mới nhằm phát triển năng lực, phẩm chất học sinh.

Yêu cầu đổi mới giáo dục đòi hỏi phải lấy nhà trường làm cơ sở, theo đó vai trò của hiệu trưởng

nhà trường ngày nay phải là nhiều “vai” trong một. Tác giả Đặng Bá Lãm (2014), đã đưa ra mô hình cán bộ quản lý dựa trên tiếp cận vai trò và sự liên kết các vai trò, các năng lực quản lý và các mô hình quản lý [4]. Theo đó, với ý nghĩa rộng nhất, cán bộ quản lý đóng các vai trò: i) Người điều khiển; ii) Người thực hiện; iii) Người theo dõi; iv) Người phối hợp; v) Người cố vấn; vi) Người thúc đẩy; vii) Người đổi mới; viii) Người môi giới.

Cơ thể khẳng định rằng, hiệu trưởng trường THPT có vai trò quan trọng trong quá trình lãnh đạo chuyển đổi nhà trường, hoạch định chiến lược, lãnh đạo quản lý sự thay đổi, huy động nguồn lực phát triển nhà trường, xây dựng văn hóa trường học và giáo dục toàn diện học sinh. Những thay đổi của môi trường bên trong, bên ngoài nhà trường và yêu cầu của sự phát triển xã hội đã làm cho chức năng nhà trường thay đổi dẫn đến chức năng của hiệu trưởng có nhiều điểm khác trước. Hiệu trưởng điều hành nhà trường thực hiện nhiệm vụ trọng tâm đó trong một cơ chế quản lý mới, với một đội ngũ cán bộ, giáo viên, nhân viên, những người lao động có trình độ cao... nên hiệu trưởng phải biết phát huy sức mạnh tổng hợp của tập thể thông qua sự định hướng, dẫn dắt, trao quyền, tạo động lực cho mọi người làm việc. Hiệu trưởng phải biết xây dựng nhà trường thành hệ thống mở để đón nhận các phản ánh, yêu cầu và sự hỗ trợ của cộng đồng xã hội. Hiệu trưởng trường trung học phổ thông phải đảm nhiệm nhiều chức năng, đáp ứng yêu cầu:

- Hiệu trưởng trường THPT là một nhà giáo, theo đó họ phải có năng lực của một nhà giáo, đáp ứng chuẩn nghề nghiệp giáo viên và tiêu chuẩn chức danh nghề nghiệp tương ứng với vị trí của họ;

- Hiệu trưởng là nhà lãnh đạo trường học nên cần có năng lực của một nhà lãnh đạo giáo dục;

- Hiệu trưởng là một nhà quản lý trường học cần có các năng lực quản trị nhà trường hiệu quả;

- Hiệu trưởng còn phải là nhà hoạt động xã hội, kết nối nhà trường với cộng đồng, thực hiện chức năng phối hợp và phục vụ cộng đồng nên cần có năng lực hoạt động xã hội, năng lực quan hệ công chúng, vận động cộng đồng...

Trên cơ sở thực tiễn bối cảnh giáo dục, có thể xem xét chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý (hiệu trưởng) trường THPT theo lĩnh vực chính sau: lãnh đạo nhà trường, quản trị các hoạt động trong nhà trường; hoạt động cộng đồng, xã hội.

2.2. Vị trí, vai trò của hiệu trưởng

Trường THPT là một cơ sở giáo dục trong hệ thống giáo dục phổ quốc dân hoạt động với mục tiêu “giúp học sinh củng cố và phát triển những kết quả của giáo dục trung học cơ sở, hoàn thiện học vấn phổ thông và có những hiểu biết thông thường về kỹ thuật và hướng nghiệp, có điều kiện phát huy năng lực cá nhân để lựa chọn hướng phát triển, tiếp tục học đại học, cao đẳng, trung cấp, học nghề hoặc đi vào cuộc sống lao động”; do cơ cấu tổ chức có được quy định tại Điều lệ Trường THCS, THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học ban hành kèm theo Thông tư số 12/2011/TT-BGDĐT ngày 28/3/2011 của Bộ trưởng Bộ GD và ĐT [2].

Cũng như hiệu trưởng cơ sở giáo dục phổ thông khác, Hiệu trưởng trường THPT có vị trí là người đứng đầu nhà trường, do cơ quan nhà nước có thẩm quyền bổ nhiệm, công nhận; có vai trò kép vừa là người lãnh đạo và vừa là người quản lý.

Vai trò lãnh đạo của Hiệu trưởng trường THPT với ý nghĩa định hướng cho nhà trường luôn luôn thay đổi để phát triển bền vững. Đó là các vai trò [3]:

- Hoạch định sự phát triển nhà trường (vạch ra tầm nhìn, sứ mạng, mục tiêu, các giá trị và các giải pháp chiến lược để phát triển nhà trường);

- Đề xướng sự thay đổi của nhà trường (chỉ ra các lĩnh vực cần thay đổi để phát triển nhà trường nhằm đạt tới mục tiêu giáo dục);

- Thu hút và phát triển nguồn lực nhà trường (thu hút và phát triển nhân lực, huy động tài chính và cơ sở vật chất phục vụ cho các hoạt động của trường);

- Thúc đẩy sự phát triển nhà trường (đánh giá, động viên, phát huy thành tích để nhà trường phát triển).

- Duy trì sự phát triển bền vững cho nhà trường (uốn nắn các sai lệch, đề ra và thực thi các biện pháp củng cố sự thay đổi của nhà trường).

Vai trò quản lý của Hiệu trưởng trường THPT với ý nghĩa làm cho nhà trường luôn luôn vận hành ổn định để đạt tới mục tiêu [3]:

- Đại diện cho chính quyền về xây dựng và thực thi pháp luật, chính sách, điều lệ, quy chế và các quy định về hoạt động giáo dục và quản lý giáo dục.

- Hạt nhân sắp xếp bộ máy tổ chức, phát triển và điều hành đội ngũ nhân lực, hỗ trợ sư phạm cho giáo viên, hỗ trợ quản lý cho các cán bộ quản lý cấp dưới.

- Chỉ sự huy động và quản lý việc sử dụng có hiệu quả các nguồn lực vật chất của nhà trường.

- Tác nhân phối hợp các lực lượng giáo dục để phát huy thế mạnh, hạn chế các bất thuận của môi trường giáo dục tới các hoạt động của nhà trường.

- Chủ thể của việc thiết lập và vận hành hệ thống thông tin quản lý giáo dục (EMIS) của nhà trường.

Các vai trò lãnh đạo và vai trò quản lý của người Hiệu trưởng cơ sở giáo dục trung học phổ thông hoà quyện với nhau trong việc thực hiện các chức năng cơ bản của quản lý: xây dựng kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra.

2.3. Nhiệm vụ, quyền hạn của Hiệu trưởng

Điều lệ trường THCS, THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học quy định Hiệu trưởng trường THPT có các nhiệm vụ và quyền hạn sau [2]:

1) Xây dựng, tổ chức bộ máy nhà trường;

2) Thực hiện các quyết nghị của Hội đồng trường về: Mục tiêu, chiến lược, các dự án, kế hoạch và phương hướng phát triển của nhà trường; Quy chế hoặc sửa đổi, bổ sung quy chế tổ chức và hoạt động của nhà trường để trình cấp có thẩm quyền phê duyệt; Chủ trương sử dụng tài chính, tài sản của nhà trường;

3) Xây dựng quy hoạch phát triển nhà trường; xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch nhiệm vụ năm học; báo cáo, đánh giá kết quả thực hiện trước Hội đồng trường và các cấp có thẩm quyền;

4) Thành lập các tổ chuyên môn, tổ văn phòng và các hội đồng tư vấn trong nhà trường; bổ nhiệm tổ trưởng, tổ phó; đề xuất các thành viên của Hội đồng trường trình cấp có thẩm quyền quyết định;

5) Quản lý giáo viên, nhân viên; quản lý chuyên môn; phân công công tác, kiểm tra, đánh giá xếp loại giáo viên, nhân viên; thực hiện công tác khen thưởng, kỷ luật đối với giáo viên, nhân viên;

thực hiện việc tuyển dụng giáo viên, nhân viên; ký hợp đồng lao động; tiếp nhận, điều động giáo viên, nhân viên theo quy định của Nhà nước;

6) Quản lý học sinh và các hoạt động của học sinh do nhà trường tổ chức; xét duyệt kết quả đánh giá, xếp loại học sinh, ký xác nhận học bạ và quyết định khen thưởng, kỷ luật học sinh;

7) Quản lý tài chính, tài sản của nhà trường;

8) Thực hiện các chế độ chính sách của Nhà nước đối với giáo viên, nhân viên, học sinh; tổ chức thực hiện quy chế dân chủ trong hoạt động của nhà trường; thực hiện công tác xã hội hoá giáo dục của nhà trường;

9) Chỉ đạo thực hiện các phong trào thi đua, các cuộc vận động của ngành; thực hiện công khai đối với nhà trường;

10) Được đào tạo nâng cao trình độ, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ và hưởng các chế độ, chính sách theo quy định của pháp luật [2].

2.4. Bản mô tả công việc của Hiệu trưởng cơ sở giáo dục trung học phổ thông

Với khái niệm cơ sở giáo dục trung học phổ thông: “hiệu trưởng trường THPT là cán bộ quản lý giáo dục, chịu trách nhiệm quản lý các hoạt động của một nhà trường trung học phổ thông, do cơ quan nhà nước có thẩm quyền bổ nhiệm, công nhận”. Căn cứ phân tích ở các mục trên về vị trí, vai trò, nhiệm vụ, quyền hạn của hiệu trưởng cơ sở giáo dục phổ thông, cần xác định công việc cụ thể của người hiệu trưởng trong bản mô tả công việc của hiệu trưởng như sau [3]:

Bảng 1. Bản mô tả công việc của Hiệu trưởng cơ sở giáo dục trung học phổ thông

Nhóm công việc chính	Công việc cụ thể
1. Xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch phát triển nhà trường	1.1. Xác định sứ mệnh, tầm nhìn của nhà trường phục vụ cho việc xây dựng quy hoạch, kế hoạch phát triển nhà trường; 1.2. Xây dựng, tổ chức thực hiện quy hoạch phát triển nhà trường toàn diện và phù hợp; 1.3. Xây dựng và tổ chức thực hiện đầy đủ kế hoạch năm học.
2. Quản lý hành chính	2.1. Xây dựng, tổ chức thực hiện quy chế làm việc cho giáo viên, nhân viên trong nhà trường; 2.2. Quản lý hệ thống thông tin, dữ liệu của nhà trường; 2.3. Quản lý và sử dụng các hồ sơ, sổ sách của nhà trường; 2.4. Xử lý văn bản đi, đến; 2.5. Quản lý việc phân công nhiệm vụ; quản lý ngày công của cán bộ, giáo viên, nhân viên; 2.6. Thực hiện chế độ thông tin báo cáo theo quy định.
3. Lãnh đạo, quản lý phát triển đội ngũ cán bộ, giáo viên, nhân viên của nhà trường	3.1. Thành lập, kiện toàn và quản lý bộ máy tổ chức của nhà trường; 3.2. Sử dụng, đào tạo, bồi dưỡng, đánh giá xếp loại, khen thưởng kỷ luật, thực hiện chế độ chính sách cho cán bộ, giáo viên, nhân viên theo quy định; 3.3. Tổ chức các hoạt động, các phong trào thi đua xây dựng, phát triển và nâng cao năng lực, đạo đức nghề nghiệp cho đội ngũ giáo viên.
4. Lãnh đạo, quản lý các hoạt động giáo dục, dạy học.	4.1. Triển khai các hoạt động giáo dục theo kế hoạch, nhiệm vụ năm học; 4.2. Quản lý phát triển chương trình, nội dung giáo dục và dạy học đảm bảo chuẩn kiến thức, kĩ năng bậc học; 4.3. Lập kế hoạch, chỉ đạo hoạt động tổ chuyên môn; 4.4. Chỉ đạo thực hiện việc đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục và dạy học. 4.5. Tổ chức và quản lý quá trình đánh giá kết quả học tập, rèn luyện của học sinh.

5. Quản lý học sinh	5.1. Tổ chức tuyển sinh, duy trì số lượng học sinh nhà trường; 5.2. Quản lý và theo dõi học sinh trong và ngoài nhà trường theo quy định; 5.3. Thực hiện công tác thi đua khen thưởng, kỷ luật, chế độ chính sách, quyền và lợi ích chính đáng của học sinh.
6. Thực hiện công tác thanh tra, kiểm định chất lượng giáo dục	6.1. Tổ chức thanh tra, kiểm tra các hoạt động sư phạm của giáo viên; 6.2. Thực hiện việc kiểm định chất lượng giáo dục nhà trường; 6.3. Tiếp nhận và giải quyết đơn thư, khiếu nại tố cáo.
7. Quản lý tài chính, tài sản	7.1. Xây dựng, tổ chức thực hiện các quy định về quản lý tài chính, tài sản của nhà trường; 7.2. Quản lý thu, chi kinh phí đúng qui định, đúng mục đích; tổ chức thực hiện việc chi trả lương, chế độ cho cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh. 7.3. Huy động và sử dụng các nguồn tài chính, tài sản phục vụ cho các hoạt động của nhà trường hợp pháp và đúng quy định; 7.4. Quản lý, sử dụng và khai thác có hiệu quả cơ sở vật chất, tài sản của nhà trường.
8. Thực hiện xã hội hóa giáo dục, phối hợp với gia đình và địa phương trong việc giáo dục học sinh	8.1. Tham mưu với cấp ủy, chính quyền địa phương các vấn đề liên quan đến phát triển nhà trường và giáo dục học sinh; 8.2. Huy động các nguồn lực từ các tổ chức, cá nhân để thực hiện các hoạt động của nhà trường. 8.3. Phối hợp với ban đại diện và cha mẹ học sinh trong việc giáo dục toàn diện học sinh; tổ chức cho giáo viên và học sinh tham gia các hoạt động của địa phương.
9. Học tập, bồi dưỡng để phát triển bản thân	9.1. Chủ động chấp hành chủ trương đường lối của Đảng, thực hiện pháp luật của Nhà nước, qui định của cơ quan. 9.2. Tu dưỡng, rèn luyện bản thân để đảm bảo đạo đức nghề nghiệp, đạo đức công vụ. 9.3. Xây dựng kế hoạch, tự học, tự bồi dưỡng nâng cao trình độ, năng lực lãnh đạo, quản lý trường học và chuyên môn nghiệp vụ;

Bản mô tả công việc của hiệu trưởng gồm 9 nhóm việc công việc chính của người hiệu trưởng.

2.5. Căn cứ chuẩn hiệu trưởng cơ sở giáo dục phổ thông

Thông tư số 14/2018/TT-BGDĐT ngày 20 tháng 7 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã qui định chuẩn hiệu trưởng cơ sở giáo dục phổ thông (3 cấp học) gồm 5 tiêu chuẩn và 18 tiêu chí, cụ thể là [1]:

• Tiêu chuẩn 1. Phẩm chất nghề nghiệp

- Tiêu chí 1. Đạo đức nghề nghiệp
- Tiêu chí 2. Tư tưởng đổi mới trong lãnh đạo, quản trị nhà trường
- Tiêu chí 3. Năng lực phát triển chuyên môn, nghiệp vụ bản thân

• Tiêu chuẩn 2. Quản trị nhà trường

- Tiêu chí 4. Tổ chức xây dựng kế hoạch phát triển nhà trường
- Tiêu chí 5. Quản trị hoạt động dạy học, giáo dục học sinh
- Tiêu chí 6. Quản trị nhân sự nhà trường
- Tiêu chí 7. Quản trị tổ chức, hành chính nhà trường
- Tiêu chí 8. Quản trị tài chính nhà trường
- Tiêu chí 9. Quản trị cơ sở vật chất, thiết bị và công nghệ trong dạy học, giáo dục học sinh của nhà trường

- Tiêu chí 10. Quản trị chất lượng giáo dục trong nhà trường
- **Tiêu chuẩn 3. Xây dựng môi trường giáo dục**
 - Tiêu chí 11. Xây dựng văn hóa nhà trường
 - Tiêu chí 12. Thực hiện dân chủ cơ sở trong nhà trường
 - Tiêu chí 13. Xây dựng trường học an toàn, phòng chống bạo lực học đường
- **Tiêu chuẩn 4. Phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình, xã hội**
 - Tiêu chí 14. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội để thực hiện hoạt động dạy học cho học sinh
 - Tiêu chí 15. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội để thực hiện giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh
 - Tiêu chí 16. Phối hợp giữa nhà trường, gia đình, xã hội trong huy động và sử dụng nguồn lực để phát triển nhà trường
- **Tiêu chuẩn 5: Sử dụng ngoại ngữ và công nghệ thông tin**
 - Tiêu chí 17. Sử dụng ngoại ngữ
 - Tiêu chí 18. Ứng dụng công nghệ thông tin

3. Đề xuất tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục trung học phổ thông

Để xây dựng tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục phổ thông cần xác định rõ lĩnh vực hoạt động của cán bộ quản lý (đề cập đến người hiệu trưởng), xác lập các tiêu chí trong từng lĩnh vực, xác định các chỉ báo theo yêu cầu của từng tiêu chí. Các chỉ báo thể hiện yêu cầu phải đạt được để thể hiện chất lượng công việc của người cán bộ quản lý. Dựa trên các cơ sở đã trình bày ở Mục 2, tác giả bài viết đề xuất tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục trung học phổ thông theo các bước sau:

- Bước 1: Xác định các lĩnh vực hoạt động
 - Lĩnh vực 1: Kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường
 - Lĩnh vực 2: Lãnh đạo và quản lý nhà trường
 - Lĩnh vực 3: Quan hệ xã hội để phát triển nhà trường
 - Lĩnh vực 4: Điều kiện, môi trường làm việc
 - Lĩnh vực 5: Học tập, bồi dưỡng phát triển bản thân
- Bước 2: Xác định các tiêu chí trong từng lĩnh vực

Trong khuôn khổ bài viết, tác giả đề xuất tiêu chí minh họa trong 1 lĩnh vực cụ thể:

Lĩnh vực 2: Lãnh đạo và quản lý nhà trường, đề xuất gồm 7 tiêu chí sau:

 - Tiêu chí 1: Lãnh đạo, quản lý phát triển đội ngũ cán bộ, giáo viên, nhân viên
 - Tiêu chí 2: Quản lý hành chính

Tiêu chí 3: Lãnh đạo và quản lý hoạt động dạy học, giáo dục.

Tiêu chí 4: Quản lý học sinh

Tiêu chí 5: Quản lý tài chính, tài sản nhà trường

Tiêu chí 6: Quản lý hoạt động kiểm tra, thanh tra.

Tiêu chí 7: Quản lý chất lượng giáo dục nhà trường

- Bước 3: Xác lập các chỉ báo cho từng tiêu chí

Trong khuôn khổ bài viết, tác giả đề xuất minh họa các chỉ báo cho 1 tiêu chí cụ thể:

Tiêu chí 4: Lãnh đạo, quản lý hoạt động dạy học, giáo dục.

Bảng 2. Mô tả Tiêu chí: Lãnh đạo, quản lý hoạt động dạy học, giáo dục

Tiêu chí	Chỉ báo
Tiêu chí 4: Lãnh đạo, quản lý hoạt động giáo dục, dạy học	4.1. Quản lý phát triển chương trình, nội dung giáo dục nhà trường;
	4.2. Quản lý thực hiện chương trình môn học, chương trình hoạt động giáo dục, trải nghiệm.
	4.3. Quản lý dạy học đảm bảo chuẩn kiến thức, kỹ năng bậc học;
	4.4. Triển khai các hoạt động giáo dục, dạy học theo kế hoạch, nhiệm vụ năm học;
	4.5. Lập kế hoạch, chỉ đạo hoạt động tổ chuyên môn;
	4.6. Quản lý đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục và dạy học.
	4.7. Tổ chức và quản lý quá trình đánh giá kết quả học tập, rèn luyện của học sinh.
	4.8. ...

4. Kết luận

Xu thế đổi mới giáo dục trong thế kỷ XXI, cán bộ quản lý trường THPT phải là người coi trọng giá trị của sự tương tác giữa con người với nhau, xây dựng được mạng lưới quan hệ, có giao tiếp tốt, phản hồi nhanh; hiệu trưởng phải có khả năng xử lý thông tin tốt; biết thuyết phục hơn ra lệnh; phải biết quyết đoán trên cơ sở thu hút nhiều người; phải là người trung thực và liêm khiết; và hiệu trưởng phải biết tư duy sáng tạo và hành động hiệu quả. Hơn nữa trong bối cảnh có nhiều thay đổi, đòi hỏi hiệu trưởng cơ sở giáo dục trung học phổ thông phải có sự thay đổi trong lãnh đạo, quản lý nhà trường.

Tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý (hiệu trưởng) cơ sở giáo dục phổ thông được xác định theo cách tiếp cận trên đây sẽ là một trong những cơ sở để đánh giá việc thực hiện các nhiệm vụ, công việc và chất lượng thực hiện nhiệm vụ, trách nhiệm của người cán bộ quản lý nhà trường phổ thông.

Trong khuôn khổ bài viết, ngoài việc phân tích cơ sở xây dựng tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục trung học phổ thông, tác giả làm rõ cách tiếp cận, phương pháp xây dựng hệ thống tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý và trình bày có tính minh họa cho một tiêu chí cụ thể.

Hy vọng với sự góp ý của đồng nghiệp, tác giả sẽ hoàn thiện bộ tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục phổ thông. Với cách tiếp cận này, nhóm nghiên cứu đề tài nhánh “Nghiên cứu đề xuất giải pháp nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý cơ sở giáo dục đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục” thuộc Nhiệm vụ khoa học và công nghệ cấp quốc gia “Nghiên cứu đề xuất giải pháp nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý cơ sở giáo dục đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục giai đoạn 2017-2025 và những năm tiếp theo”, sẽ xây dựng bộ tiêu chí chất lượng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục phổ thông, với những nét đặc thù cho 3 cấp học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chuẩn hiệu trưởng cơ sở giáo dục phổ thông*, ban hành theo Thông tư số 14/2018/TT- BGDĐT ngày 20/7/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2011), *Điều lệ trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học*, Ban hành kèm theo Thông tư số 12/2011/TT-BGDĐT ngày 28 tháng 3 năm 2011 của Bộ trưởng Bộ GD và ĐT.
- [3] Trần Hữu Hoan (2017), *Phát triển năng lực quản lý cho hiệu trưởng trường trung học phổ thông Việt Nam đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay*. Đề tài Khoa học công nghệ cấp Bộ Giáo dục và Đào tạo, mã số B 2016-HVQ-02.
- [4] Đặng Bá Lâm (2014), *Phát triển đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục*, Bộ Giáo dục và Đào tạo.
- [5] Lê Đức Ngọc, Trần Hữu Hoan (2010), *Phát triển chương trình đào tạo giáo viên THPT theo tiếp cận CDIO*. Nxb Đại học quốc gia Hà Nội

ABSTRACT**Proposing quality criteria of managers of uppersecondary school
in the context of educational innovation**

The paper presents the development of quality criteria for managers of upper-secondary schools and clarifies theoretical review and the situation for proposing quality criteria of managers of upper-secondary schools. Accordingly, the draft of quality criteria for upper-secondary school managers is proposed. In this paper, managers refer to principals and vice principals of upper-secondary schools.

Keywords: *Quality criteria, manager, educational institution, upper-secondary.*